

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-наукова програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретичні та практичні проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень
Викладач (-і)	Медицький Ігор Богданович, доц., д. ю. н., професор кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права
Контактний телефон викладача	Медицький Ігор Богданович (0342) 596134

E-mail викладача	Медицький Ігор Богданович igor.medytskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку та розкладу занять на кафедрі. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, перевірка виконаних індивідуальних науково-дослідних, творчих завдань.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні положення теорії кримінально-правової кваліфікації та основи їх практичного застосування. Існуючий стан законодавства, правотворчої та правозастосовної діяльності засвідчує ту обставину, що у сфері реалізації положень кримінального закону з боку уповноважених суб'єктів нерідко допускається неоднозначне його застосування, діаметрально протилежна оцінка існуючих обставин і, в кінцевому результаті, помилки при кваліфікації кримінальних правопорушень, невідповідність прийнятих рішень вчиненому. Проблема не тільки у ступені підготовки працівників органів кримінальної юстиції, адже й теорія не завжди здатна запропонувати практиці чіткі й однозначні рекомендації щодо кваліфікації передбачених кримінальним законом діянь. Прямим наслідком відсутності належних теоретичних основ є те, що чинне законодавство, по суті, не містить положень, які б регламентували порядок застосування кримінально-правових норм, у тому числі і питання кваліфікації. Правила кваліфікації на сьогодні не закріплені у законі, існуючи у вигляді побутуюючих серед практичних працівників та теоретичних положень. Частина із них відображена у постановках Пленуму ВСУ з питань застосування норм про відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень, а також правових позиціях ВС. Це ускладнює як застосування закону, так і вивчення відповідних питань студентами. Разом із тим, важливість згаданих положень обумовлює те, що навчальними планами підготовки висококваліфікованих юристів передбачено вивчення положень, які стосуються кримінально-правової кваліфікації, адже вони входять до системи підготовки майбутніх працівників органів кримінальної юстиції. Для студентів, які готуються до інших видів професійної діяльності (адвокати, юрисконсульти, нотаріуси), засвоєння даної дисципліни також вбачається необхідним, оскільки її вивчення дає фундаментальні знання та навички тлумачення та застосування правових норм, а також дає уявлення про специфіку правильного застосування ряду інститутів цивільного, адміністративного, трудового та інших галузей права, тісно взаємопов'язаних із кримінальним правом.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теоретичні та практичні проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень» є формування у студентів знань про поняття, підстави та принципи кваліфікації кримінальних правопорушень, а також питання кваліфікації окремих типів діянь, передбачених КК України; прищеплення вміння правильного застосування знань, одержаних під час вивчення кримінального права та інших галузей права, у процесі кримінально-правової кваліфікації; виховування поваги до кримінального закону як важливого засобу захисту прав, свобод і законних інтересів людини, інтересів суспільства й держави від злочинних посягань.

1.2. Основними цілями вивчення дисципліни є набуття студентами загальних та фахових компетентностей щодо установлення відповідності (тотожності, ідентифікації) ознак складу вчиненого суспільно небезпечного діяння ознакам складу кримінального правопорушення, передбаченого тією чи іншою кримінально-правовою нормою.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

- ✓ здатність до розуміння сутності діяльності органів кримінальної юстиції при здійсненні оцінки кримінально протиправної поведінки індивідів; її процесуального закріплення, а також можливостей подальшої професійної діяльності за спеціальністю;
- ✓ здатність визначення нових перспектив наукових досліджень проблемних питань кримінально-правової кваліфікації;
- ✓ здатність самостійного визначення, організації та проведення наукових досліджень проблем теоретичних та практичних проблем процесу кваліфікації кримінальних правопорушень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Фахові компетентності:

- ✓ здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері підстав, принципів, правил кваліфікації кримінальних правопорушень і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей;
- ✓ здатність демонструвати знання інституційних та функціональних характеристик права, доктрини верховенства права, співвідношення норм міжнародного та національного права, здатність тлумачити та застосовувати норми права;
- ✓ здатність визначати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень проблем кримінально-правової політики;
- ✓ здатність застосовувати знання основ педагогічної діяльності, дидактики вищої школи, традиційні та інноваційні форми навчання і педагогічні технології у сфері професійної діяльності;
- ✓ здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, спрямованих на удосконалення механізму захисту суспільних відносин, благ та інтересів засобами кримінально-правового впливу.

Програмні результати навчання:

- вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблемні питання кримінально-правової кваліфікації державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;
- формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу вітчизняних наукових досліджень, правозастосовної практики, наявні літературні дані;
- застосовувати наукові знання термінології, основні закономірності юридичного мислення та пізнання, формулювати поняття і категорії, класифікувати та узагальнювати явища та процеси кримінально-правової політики;
- планувати наукові дослідження, розробляти наукові проекти, складати пропозиції щодо вдосконалення та практичної реалізації відповідних законодавчих положень;

<p>- розуміти загальні принципи та методи правових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх для самостійного аналізу та дослідження правового регулювання суспільних відносин у сфері протидії злочинності;</p> <p>- розробляти пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства на основі проведеного дослідження.</p>			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	081 Право	1	вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
			сам. роб.
Тема № 1. Концептуальні засади кваліфікації кримінальних правопорушень		2	2
Тема № 2. Кваліфікація кримінальних правопорушень з урахуванням стадій кримінальної протиправної поведінки		-	2
Тема № 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті		2	4
Тема № 4. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень		-	2
Тема № 5. Конкуренція і колізія норм у ході кримінально-правової кваліфікації		2	2
Тема № 6. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти особи		2	2
Тема № 7. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності		2	2
Тема № 8. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення		2	2
ЗАГ.:		12	18
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4. Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 10.10.2010 р. (з наступними змінами) – текст розміщений на інформаційному		

	стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-п-ро-порядок-оцінювання-здобувачів-ННЮІ.pdf
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами <u>одної письмової модульної контрольної роботи</u>. Робота виконується на 9 занятті.</p> <p>На контрольну виноситься 2 описових завдання, які оцінюються по 5 балів, і 1 практичне завдання, яке оцінюється у 10 балів. Максимальний бал за контрольну становить 20.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</i> https://kkp.pnu.edu.ua/denna-forma/</p>
Семінарські заняття	Поточний контроль знань на семінарських заняттях передбачає усне опитування-співбесіду для з'ясування розуміння здобувачами відповідної теми. Система оцінювання семінарських занять визначена п. п. 4.4.2.1 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Підсумковий контроль	<p><u>Підсумковий контроль – екзамен у письмовій формі</u></p> <p>На екзамен виноситься 2 описових завдання, які оцінюються по 10 балів, 1 завдання описово-прикладного спрямування, яке оцінюється у 10 балів, 1 практичне завдання, яке оцінюється у 20 балів.</p> <p>Максимальний бал за екзамен становить 50 балів.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи.

Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань.

Академічна доброчесність.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Відвідування занять.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника).

Неформальна освіта.

Зарахування здобувачам вищої освіти результатів неформальної освіти відбувається на підставі Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», затвердженого Вченою радою університету, протокол №10 від 27.11.2019 р. https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

8. Рекомендована література

1. Марін О. К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм. К.: Атіка, 2003. 224 с.
2. Кузнецов В. В., Савченко А. В. Теорія кваліфікації злочинів: підручник. К.: КНТ, 2007. 300 с.
3. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2009. 512 с.
4. Кваліфікація злочинів: Навч. посібник / За ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. К.: Істина, 2010. 430 с.
5. Устрицька Н. І. Кваліфікація повторності злочинів: монографія / Н. І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 216 с.
6. Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції / О. В. Ус. Харків : Право, 2018. 368 с.
7. Основи кваліфікації злочинів : навч. посіб. / [М. І. Панов, І. О. Зінченко, О. О. Володіна та ін.]; за заг. ред. М. І. Панова. Харків : Право, 2019. 378 с.
8. Злочини проти власності: правова кваліфікація і методика розслідування / Хавронюк М. І., Дудоров О. О., Луцик В. В., Задоя К. П., Карчевський М. В. Київ: Дакор, 2019. 448 с.
9. Тетарчук І. В. Теорія кваліфікації злочинів. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: ЦУЛ, 2020. 104 с.
10. Теоретичні основи кваліфікації кримінальних правопорушень: навч. посібник / І. М. Сопілко, С. Я. Лихова, О. П. Куліков. Тернопіль : Осадча Ю. В., 2022. 188 с. Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в Методичних рекомендаціях до вивчення відповідної дисципліни.

Медицький І. Б. Теоретичні та практичні проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять (для студентів

денної форми навчання першого курсу (ОР “Магістр”) / Ігор Богданович Медицький. Івано-Франківськ: Навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023.
<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/15642>

Медицький І. Б. Теоретичні та практичні проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень. Методичні вказівки для самостійної роботи (для студентів денної форми навчання першого курсу (ОР “Магістр”) / Ігор Богданович Медицький. Івано-Франківськ: навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023.

проф. І. Б. Медицький